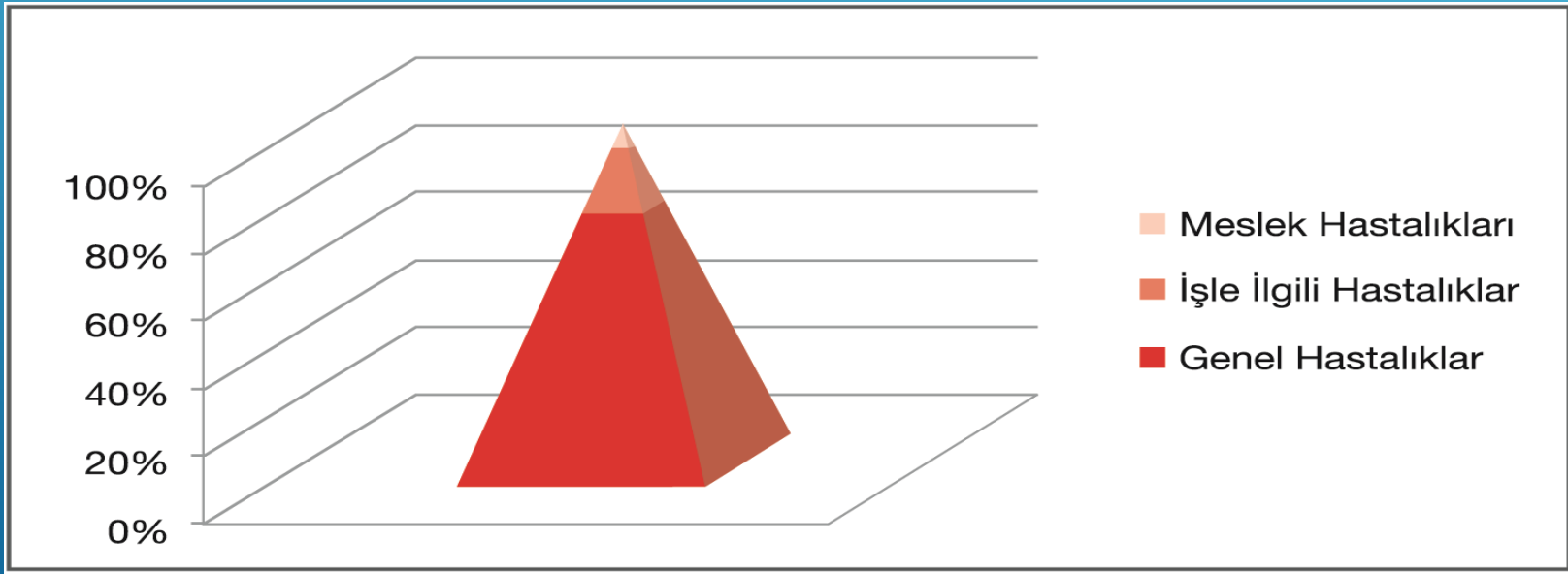

MESLEK HASTALIKLARININ SEBEPLERİ

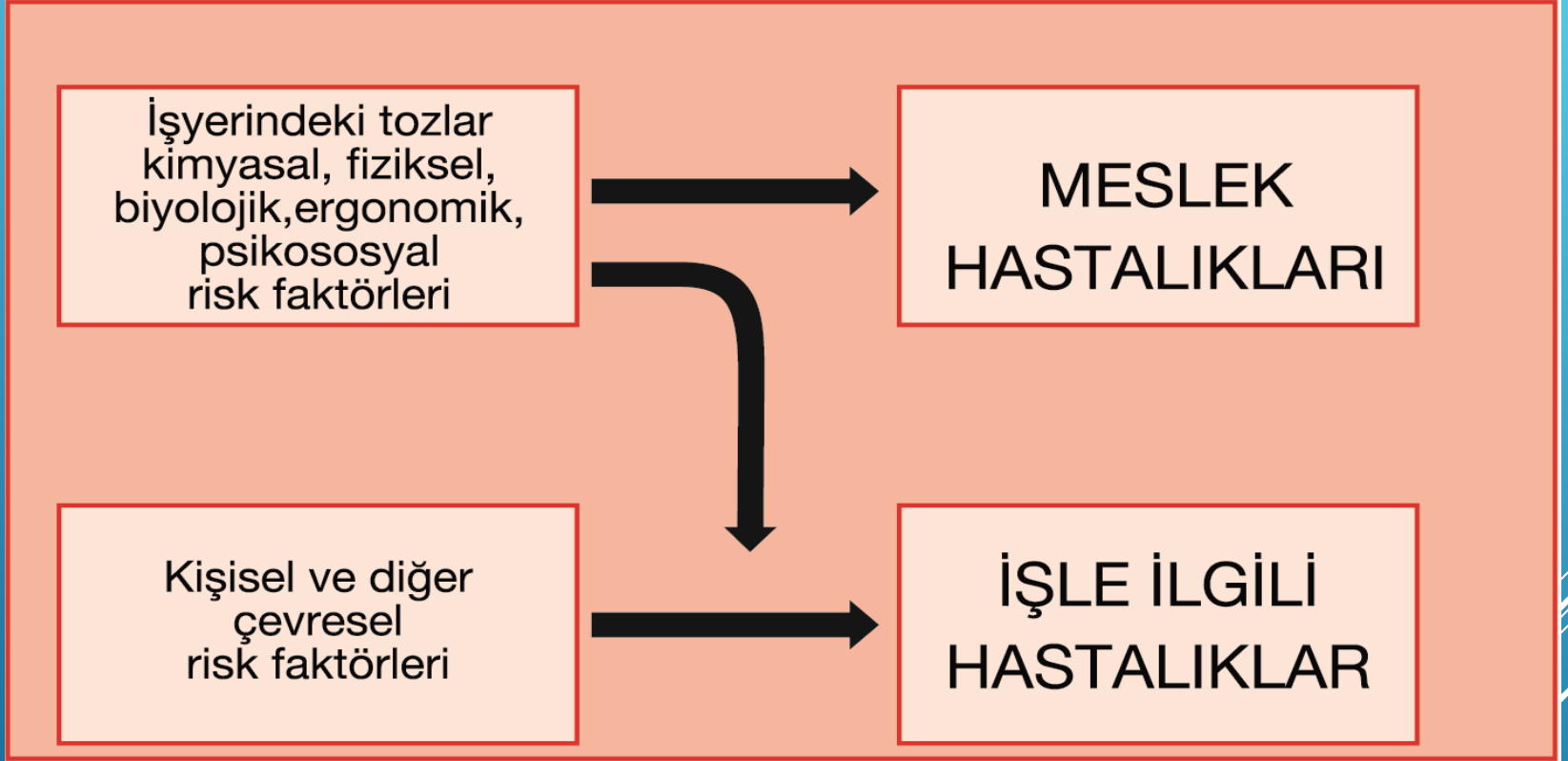

- ▶ Çalışanlarda görülen hastalıkları üç grupta değerlendirebiliriz;
- ▶ 1. Toplumda görülen genel hastalıklar, çalışan nüfusta da en sık görülenleridir.
- ▶ 2. İşle ilgili hastalıklar sayısal olarak ikinci sırada yer alır.
- ▶ 3. En az görülmesi gereken ise meslek hastalıklarıdır(şekil 1).

Şekil 1: Çalışanlarda görülen hastalıklar

Şekil 2: Meslek hastalıkları-işle ilgili hastalıklar

İLO NEDİR?

- ▶ ILO (Uluslar Arası Çalışma Örgütü) 1919
- ▶ İşçi sağlığı çalışma alanına girer
- ▶ Birleşmiş Milletlerin ihtisas örgütlerinden birisidir.
- ▶ Çalışma hayatının sosyal, yasal, ekonomik, işletme ve sağlıkla ilgili konularıyla uğraşır.
- ▶ Üye devletlerin katkısıyla çok taraflı sözleşme ve tavsiye kararları ile çalışma hayatını uluslar arası düzeyde düzenler.
- ▶ İşçi sağlığı konusunda DSÖ'de ILO ile birlikte çalışmaktadır.

Meslek Hastalıkları Tanımı

- Meslek hastalıkları, işyeri ortamında bulunan faktörlerin etkisi ile meydana gelen hastalıkların ortak adıdır.
- Dünya Sağlık Örgütü ve Uluslararası Çalışma Örgütü ; zararlı bir etkenle bundan etkilenen insan vücudu arasında, çalışılan işe özgü bir neden-sonuç, etki-tepki ilişkisinin ortaya konabildiği hastalıklar grubu olarak tanımlanmaktadır.
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 14üncü maddesinde “Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük halleridir” şeklinde tanımlanmaktadır.

Ne Zaman Ortaya Çıkar?

Meslek hastalıkları, etkenle çalışanın ilk temasından 1 hafta ile 30 yıl sonra ortaya çıkabilmektedir.

YÜKÜMLÜLÜK SÜRESİ

- ▶ **Yükümlülük süresi:** zararlı mesleki etkinin sona ermesi ile hastalığın ortaya çıkması arasında geçebilecek, kabul edilebilir en uzun süredir.

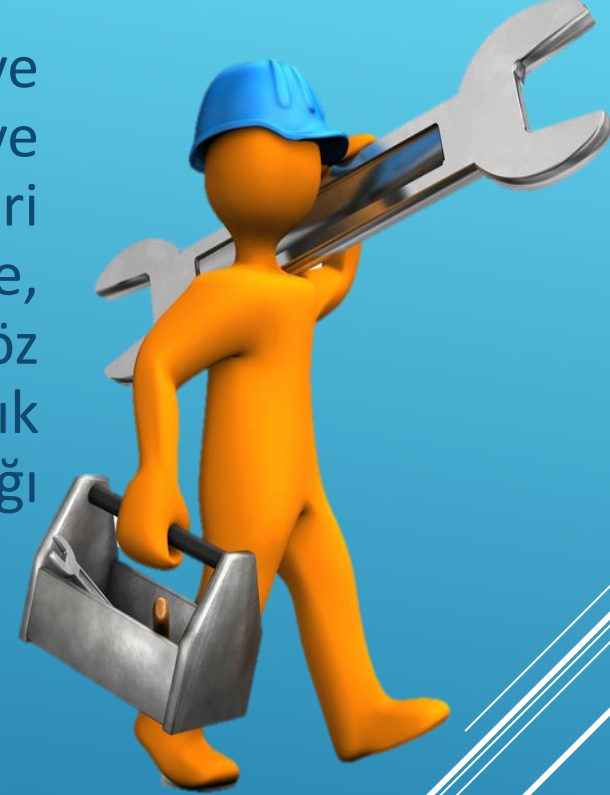
Örnekler:

- ▶ Akut arsenik zehirlenmesi durumunda yükümlülük süresi 1 ay; kronik zehirlenmede 1 yıldır.
- ▶ Silikozis için 10 yıldır
- ▶ Bisinozis için 3 yıldır.
- ▶ Mesleki bulaşıcı hastalıklar için yükümlülük süresi etkenin kuluçka süresi kadardır

YÜKÜMLÜLÜK SÜRESİ

- ▶ Ancak, meslek hastalığının klinik ve laboratuvar bulgularıyla kesinleştiği ve meslek hastalığına yol açan etkenin, işyeri incelemesi ile kanıtlandığı hallerde, yükümlülük süresi aşılmış olsa bile, söz konusu hastalık, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun onayı ile meslek hastalığı sayılabilir.
- ▶ (5510 sayılı SS-GSS Kanunu, Md.14)

Meslek Hastalığının Başlangıcı

- Aristotle (M.Ö. 384-222)

- Koşucuların hastalıklarından söz etmiş, gladyatörler için özel diyet tarif etmiştir

- Hipoccrates (M.Ö.460-370)

- Kurşun zehirlenmesinin başlıca belirtilerine

- Juvenal (M.S. 60-140)

- Ayakta durarak çalışanların varislerine işaret etmiştir

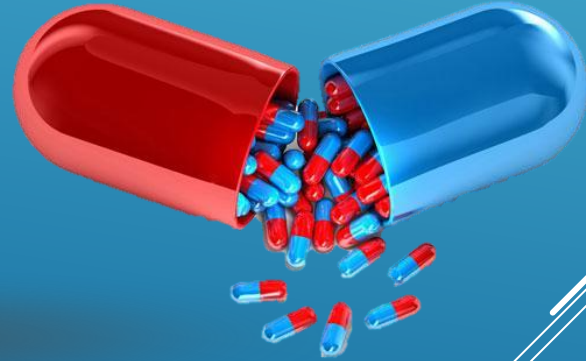

Meslek Hastalıkları Hastanesi Tarihçesi

- SSK 1949 yılında ilk hastanesini İstanbul Nişantaşı Meslek Hastalıkları Hastanesi olarak kurmuştur.
- Ülkemizde bulunan üç meslek hastalıkları hastanesinin (Ankara, İstanbul ve Zonguldak) yanı sıra 2008 yılından bu yana devlet üniversiteleri hastaneleri ile
- 2011 yılından itibaren Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri, sigortalının çalışma gücü ve meslekte kazanma gücü kaybı oranlarının tespitinde esas alınacak sağlık kurulu raporlarını düzenlemek üzere yetkilendirilmişlerdir.

Meslek Hastalıklarının Özellikleri

- Meslek hastalıkları tümüyle önlenebilir hastalıklardır.
- Yalnızca tek bir etmenin değil, bir çok etmenin bir arada etkilediği olgulardır. Bunlar arasında beslenme, bireysel duyarlılık veya varyasyonlar, kullanılan ilaçlar, sigara ve alkol alışkanlığı, şişmanlık vb sayılabilir.
- Meslek hastalıklarının ailevi, sosyal ve toplumsal sonuçları vardır.

Meslek hastalıkları tanılarının konulması için özgün örgütlenme ve düzenlemeler gereklidir. Çünkü meslek hastalıkları, ancak bilinçli olarak arandıkları zaman bulunabilirler. Meslek hastalıklarının, diğer hastalıklardan farklı, kendilerine özgü tanı ve tarama yöntemleri vardır.

Mevzuatın öngördüğü periyodik ortam ölçümleri ve sağlık muayeneleri ile çalışanların herhangi bir şikayeti ortaya çıkmadan meslek hastalıkları tespit edilebilmekte ve gerekli önlemler alınmasına imkan bulunabilmektedir.

Meslek Hastalıklarının Tanısı

- Tıbbi ve yasal olarak bir hastalığın mesleki maruziyete bağlı olduğu kesin olarak kanıtlandığında adı meslek hastalığı olarak tanımlanmaktadır.

- Bununla beraber bu iliřkiyi ortaya koymak her zaman o kadar kolay olmamaktadır.
- Meslek hastalıklarının büyük kısmı çok faktörlü bir etkileşim sonucu ortaya çıkmaktadır.

'MESLEK' HASTASI OLMAK;

- ▶ Meslek hastalıklarını, diğer hastalıklardan ayıran en önemli özelliği, **"Üretim" den** kaynaklanmış olmasıdır.
- ▶ Aynı belirtileri gösteren ve aynı nedenden kaynaklanan bir hastalık tablosu, meslek hastalığı sayılmayabilir. Sözgelimi, kurşun zehirlenmesi, ancak kurşunu üretimde kullanan işyerinde çalışan işçiler için meslek hastalığı iken, kurşun tozlarının ulaştığı komşu işyerindeki terzi için bu bir meslek hastalığı değildir

- ▶ Hastalığı işyeri sınırları içinde kapmış olmak da, onun meslek hastalığı olarak nitelenmesine yetmemektedir. Sözelimi, “grip” olan bir işçi, dış dünyada işyerine bu hastalığı taşıyarak, yakın çalışma arkadaşlarına bulaştırırsa, bu kişiler için bir meslek hastalığı sayılmamaktadır.

İŞYERİNDEKİ ÇALIŞMA KOŞULLARI BAZI HASTALIKLARIN İLERLEMESİNE NEDEN OLUR. EĞER O İŞYERİ KOŞULLARI OLMAMIŞ OLSAYDI, YA DA O KİŞİ İÇİN DAHA UYGUN OLARAK DÜZENLENMİŞ OLSAYDI, O HASTALIK O DÜZEYE GELMEYECEKTİ. SÖZGELİMİ, BACAKLARDA VARİS BULUNMASI, AYAKTA DİKİLEREK ÇALIŞAN VE ÇOK AZ YERİNDEN KIPIRDAYAN İŞÇİLERDE (ÖRNEĞİN MARANGOZLARDA) SIKLIKLA RASTLANAN BİR OLGUDUR. AMA BU HASTALIK, MARANGOZLARDA, DIŞ HEKİMLERİNDE, TORNACILARDA VB. ÇOK GÖRÜLMESİNE KARŞIN BİR MESLEK HASTALIĞI DEĞİLDİR.

- ▶ Tamamen üretimin doğasında olmakla birlikte bazı etmenlerin yol açtığı hastalıklar da meslek hastalığı sayılmazlar. Sözelimi, özellikle sosyal olayları (örneğin savaş ve çatışmaları) izleyen gazetecilerin karşı karşıya kaldıkları stress, onlar için bir meslek hastalığı olarak kabul edilmemektedir.

ÇEVRESEL HASTALIK

- ▶ Aynı belirtileri gösteren ve aynı nedenden kaynaklanan bir hastalık tablosu, meslek hastalığı sayılmayabilir. Günümüzde artan ölçüde, sanayinin yol açtığı çevre kirliliği, başta kimyasallar olmak üzere bir çok etmenin, yalnızca o fabrikanın işçilerini değil, çevre halkını ve doğasını da etkilemesine neden olmaktadır. Bu aynı zamanda, ürünleri, fabrikasından kilometrelerce ötede, tüketen kişilerde de kendisini gösterebilmektedir.

ÇEVRESEL HASTALIK

- Sözelimi, kurşun içeren benzin, gerek egzoz gazlarıyla ve gerekse toprağa karışmasıyla çevresel etki gösterebilmektedir. Ama yalnızca, kurşunun üretime katıldığı işyerlerinde çalışanlar için bu meslek hastalığı olarak kabul edilmektedir. Bu sınırlı kabul, bilim insanlarını yeni bir terim bulmaya yöneltmiştir : **Çevresel hastalık...** Yabancı dillerde yerleşmiş olmasına karşın, Türkçemizde “çevresel ve mesleksel hastalık” terimi pek işitilmemektedir.

İŞE BAĞLI HASTALIKLAR

- ▶ İŞyerindeki alıŐma koşulları bazı hastalıkların ilerlemesine neden olur. Sözelimi, bir kalp hastasının, sıcak karŐısında, fırın-ocaklarda çalıŐması, yüksek enerji harcaması gereken ağır iŐlerde çalıŐması, hastalığın ilerlemesine neden olur. Bu tip hastalıklara “işe bağlı hastalıklar” adı verilmektedir.

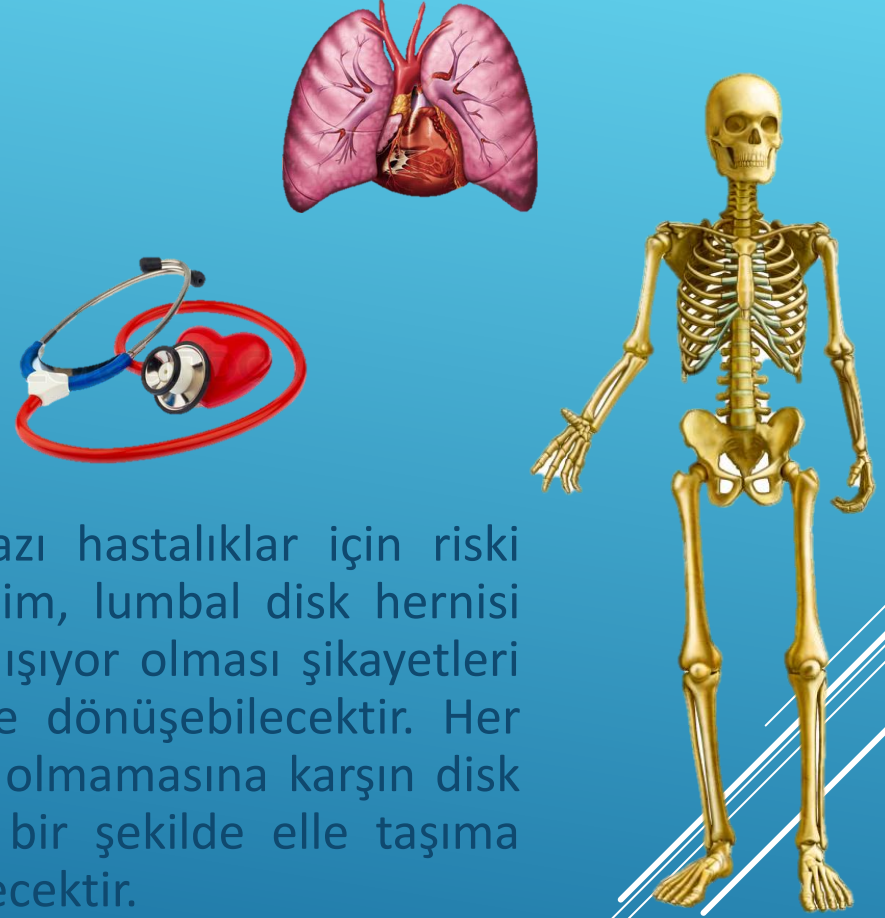

İşle İlgili Hastalıkların Tanımı

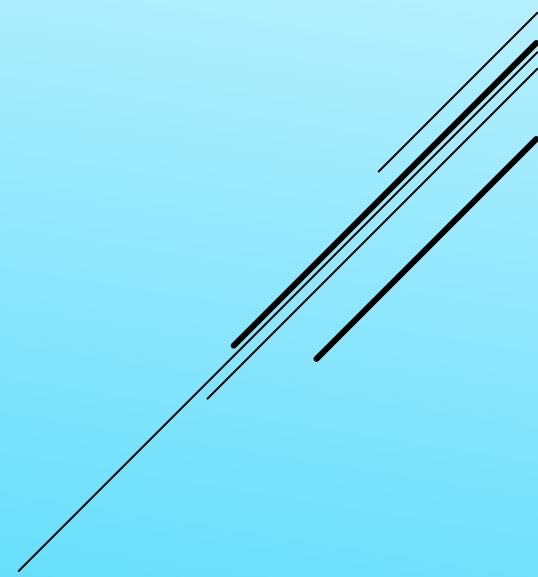
- İşle ilgili hastalıklarda ;temel etken işyeri dışındadır. İşe girmeden önce var olan veya çalışırken ortaya çıkan herhangi bir sistemik hastalık yapılan iş nedeniyle daha ağır seyredebilmektedir.
- Dünya Sağlık Örgütü : Yalnızca bilinen ve kabul edilen meslek hastalıkları değil, fakat oluşmasında ve gelişmesinde çalışma ortamı ve çalışma şeklinin, diğer sebepler arasında önemli bir faktör olduğu hastalıklardır. Kısaca çalışma koşulları nedeniyle doğal seyri değişen hastalıklardır.

- Sık görülen işle ilgili hastalıklar;
 - kalp hastalıkları,
 - kronik obstrüktif akciğer hastalıkları,
 - kas iskelet sistemi hastalıkları gibi kronik ve dejeneratif hastalıklardır.

- ▶ Bazı mesleklerde çalışıyor olmak bazı hastalıklar için riski arttıran faktör olabilmektedir. Örneğim, lumbal disk hernisi olan bir kişinin elle taşıma işinde çalışıyor olması şikayetleri şiddetlenip akut ağrılı disk hernisine dönüşebilecektir. Her elle taşıma yapan kişide disk hernisi olmamasına karşın disk hernisi olan kişinin uygun olmayan bir şekilde elle taşıma işinde çalıştırılması tabloyu kötüleştirecektir.

- Çünkü yapılan iş, bunların gelişimini hızlandırmaktadır. Doğal olarak alınacak önlemlerle bu ilerleme hızı yavaşlatılabilir; ya da tamamen ortadan kaldırılabilir. Ayrıca daha işe girme aşamasında, bu işin kişinin sağlığına uygun olup olmadığı değerlendirmesinin yapılması ve ona göre de davranılması da gerekir.

Hastalığı işyeri sınırları içinde kapmış olmak da, onun meslek hastalığı olarak nitelenmesine yetmemektedir. Sözgelimi, mutfakta çalışanlardan birinde bulaşıcı sarılık hastalığının (hepatit) bulunması ve hastalık etmenini besinler yoluyla fabrikada çalışan işçilere bulaştırmış olması ile evindeki-komşusundaki bireylerden biri aracılığıyla bunun bulaşması arasında “tanım” açısından hiçbir fark bulunmamaktadır.

Fakat yasal sorumluluklar açısından fark vardır. Hepatit hastalığın bir işçiden diğerine bulaşması “meslek hastalığı tanımı” içine sokulamazken; sağlık hizmetlerinde yer alan personelin, hastalardan hepatit hastalığını kapması durumunda, bu olgu meslek hastalığı olarak değerlendirilir.

Meslek Hastalıklarının Tanısında Temel Özellikler

- Kendine özgü bir klinik tablo,
 - İyi belirlenmiş bir hastalık etkeni,
 - Hastalık etkeni veya metabolitinin biyolojik ortamda bulunuşu,
 - Hastalığın deneysel olarak oluşturulabilmesi,
 - Hastalığın o meslekte çalışanlarda insidansının yüksek olmasıdır.
-

MESLEK HASTALIKLARININ TIBBİ VE YASAL TANI KOYMA SÜRECİ

- Hastalığa neden olabilecek maruziyetin tanımlanması,
- Özel maruziyetle ilişkili olduğu bilinen klinik bulguların incelenmesi,
- Hastalığın olası bir nedeni olarak meslek dışı faktörlerin hariç tutulması,
- Meslek hastalığının varlığı veya yokluğu hakkındaki sonuç (tanı),
- İşyerinde önleyici tedbirler için öneriler oluşturulması,
- Meslek hastalıklarının yetkili makamlara bildirilmesi,

İşle ilgili hastalıkların tanısının, tazminat açısından kesin bir yasal statüsü bulunmamaktadır, fakat önleyici ve kontrol tedbirleri üzerinde önemli bir etkisi bulunabilir. Çalışanın iş ve maruziyet öyküsü meslek hastalığı tanısını koymada hayati öneme haizdir .

Meslek Hastalıklarının Tipleri ve Sınıflandırılması

İLO Meslek Hastalıkları Listesinde meslek hastalıkları üç kategoride toplanmaktadır:

1. Ajanlarla meydana gelen meslek hastalıkları (fiziksel, kimyasal ve biyolojik),
2. Hedef organ ve sistemlerin meslek hastalıkları (solunum, deri, kas iskelet),
3. Mesleki kanserler .

MESLEK HASTALIKLARI, NEDEN OLAN ETMENLERE GÖRE SINIFLANDIRILABİLİR:

- ▶ **1. Kimyasal kaynaklı meslek hastalıkları**
 - 1.1. Ağır metaller
 - 1.2. Çözücüler
 - 1.3. Gazlar
- 2. Fiziksel kaynaklı meslek hastalıkları**
 - 2.1. Gürültü ve titreşim
 - 2.2. Yüksek ve alçak basınçta çalışma
 - 2.3. Soğuk ve sıcakta çalışma
 - 2.4. Tozlar
 - 2.5. Radyasyon
- 3. Biyolojik kaynaklı meslek hastalıkları**
 - 3.1. Bakteri kaynaklı olanlar
 - 3.2. Virus kaynaklı olanlar
 - 3.3. Biyoteknoloji kaynaklı olanlar.
- 4. Psikolojik kaynaklı olan meslek hastalıkları**
- 5. Ergonomiye özensizlikten kaynaklanan meslek hastalıkları**

Kimyasal Kaynaklı Meslek Hastalıkları

- Bu grupta kurşun, civa, krom, kadmiyum, nikel gibi metaller; benzen, toluen , triklor etilen , hekzan gibi çözücüler, zehirli gazlar, pestisid maddeler, asitler ve alkaliler gibi çeşitli kimyasal etkenler bulunmaktadır .
- Bunlardan bir kısmı zehirlenmelere , bazıları kanser türlerine yol açarken kimileri de bağımlılık ve davranış değişikliği gibi bozukluklara neden olurlar .

Fiziksel Kaynaklı Meslek Hastalıkları

- Sıcaklık
- Gürültü
- Radyasyon
- Titreşim
- Basınç

Ayrıca tekrarlayan işlere bağlı olarak ortaya çıkan kas-iskelet sistemi hastalıkları da olabilir.

Biyolojik Kaynaklı Meslek Hastalıkları

- Bakteriler
- Mantarlar
- Virüsler
- Paraziter hastalıklar
- Organik tozlar, proteinler, enzimler ,nişasta, lateks, vb...

Biyolojik Etmenlerle Çalışma Yaşamında Karşılaşma

1. Üretim süreçleri ile ilişkili etmenler
2. Gıda, su vb süreçlerle ilişkili etmenler
3. Havalandırma vb donanım ya da sistemlerle ilişkili etmenler
4. Toplumsal yaşam ile ilişkili etmenler

Mesleki Biyolojik Risklere Maruz Kalınan Sektörler

- Tarım Ürünün yetiştirilmesi ve hasadı, Gıda paketleme
- Hayvancılık, Ormancılık, Balıkçılık
- Depolama: tahıl siloları, tütün ve diğerleri
- Hayvan tüyleri ve derilerinin işlenmesi
- Tekstil fabrikaları
- Ağaç işleme: marangozhaneler
- Laboratuvar hayvanlarının bakımı
- Sağlık bakımı Hasta bakımı: tıbbi ve dental
- Kişisel bakım Saç bakımı, vücut bakımı
- Biyoteknoloji Üretim işlemleri
- Farmasötik
- Klinik ve araştırma lab
- Günlük bakım merkezleri
- Bina onarımı
- Katı ve sıvı atıkların yok edilmesi
- Endüstriyel atıkların yok edilmesi

Biyolojik Kaynaklı Meslek Hastalıkları

Meslek hastalığına neden olan etkenler vücuda ;

- akciğerler (solunum)
- deri (emilim)
- ağız (sindirim) olmak üzere başlıca üç yoldan girmektedirler

Meslek hastalıkları:

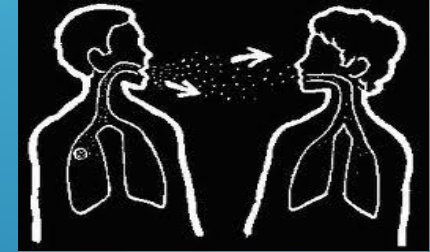
- ✓ akut (saatler , dakikalar içinde)
- ✓ kronik (günler , yıllar içinde) ortaya çıkabilirler

Biyolojik Kaynaklı Meslek Hastalıkları

Karşılaşma yolları:

1. Su ve hava yolu ile bulaş
 - Kolera,
 - tifo, ..
2. Kan ve vücut sıvıları
 - HBV,
 - HIV-AİDS,
3. Damlacık ya da yakın temas
 - Tbc,
 - menenjit,
4. Vektörler
Sıtma, ...
5. Zoonozlar
Lejyonella, antraks, SARS

EĞİTİM SEKTÖRÜ SAĞLIK SORUNLARI

Öđretmenlik, uzun yıllar boyunca tehlikelere sunuk(maruz) kalınan bir iş olarak görülmemiştir. Ancak şimdilerde yapılan bazı çalışmaların ışığında öğretmenlerin de, *fiziksel, biyolojik ve kimyasal* bazı *tehlikelerle* karşı karşıya olduğu anlaşılmaktadır.

*Kapalı alan hava kirliliği, akut hastalıkların nedenini oluşturmaktadır. Bu kirliliğin ve tehlikenin en önemli nedeni ısıtma, havalandırma ve iklimlendirmenin iyi olmamasıdır. Bununla birlikte bu sistemlerin kirlenmesi, tozlanması, bakteriler ve virüsler gibi insanı hasta eden mikro-organizmaların yaşamasına uygun ortam hazırlamakta ve solunum yolları hastalıklarına neden olmaktadır. Örneğin çatıdan akan sızıntının durdurulmaması binanın duvarlarında ya da ahşap materyallerin üstünde *küflerin ve mantarların* oluşmasına neden olur ve bunların havalandırma sistemine bulaşması bazı ciddi solunum yolu hastalıklarına yol açar. Bunların arasında *üst solunum yolları enfeksiyonları, zatürre, astım ve alerjik rinit* vardır.*

Mesleki eğitim veren öğretmenlerin karşılaşılabilecekleri bazı tehlikelerden bahsedelim:

Kimya öğretmenleri formaldehit, asitler, bazılar ve bazı tehlikeli gazlarla çalışmaktadır. Sanat öğretmenleri ise atölyelerde boyalar, çözücüler, pigmentlerle, kimyasallarla ve plastiklerle çalışmaktadırlar. Endüstride çalışırken bunların kullanımını konusunda uyulması gereken kurallar ve yönergeler vardır ve bunlar yasal yaptırımlarla desteklenmiştir. Ne var ki, öğretmenler için bu maddeleri sınıflarda kullanırken böyle bir kurallar bütünü yoktur.

Bazı okulların ortamlarında kansere* neden olduğu bilinen asbestos, Elektro manyetik alan (Elektro Magnetik Field), kurşun, pestisit, radon gibi tehlikeler bulunmaktadır. Asbestos, özellikle binaların bakım, onarım işleriyle ilgilenen hizmetliler için bazı riskler oluşturmaktadır.

Okulların bir kısmı yüksek voltajlı güç iletim hatlarının yakınına inşa edildiği için *elektromanyetik alandan (EMF)* etkilenmektedir. EMF'ye sunuk kalmanın *lösemi, meme kanserine ve beyin tümörüne* neden olduğu düşünülmektedir.

Pestisitler okullarda böceklerin ve haşerelerin üremelerini engellemek için yoğun olarak kullanılabilir. Pestisitlere sunuk kalmanın *kansere** neden olduğu düşünülmektedir. Bu riski ortadan kaldırmak için pestisit kullanımı son derece dikkatli yapılmalı ve insan sağlığı ön planda tutulmalıdır.

Öğretmenler, oldukça stresli bir işe sahiptir. Hergün okullarda genç insanlarla ve çocuklarla ilgilenmektedirler. Bir taraftan yeni bilgileri öğrencilere öğretmeye çalışırken diğer taraftan da öğrencilerin düzen ve disiplinini sağlamak zorunda olmaları sırtlarına ağır bir sorumluluk yüklemektedir. Bu nedenle öğretmenler arasında *strese bağlı yorgunluk, baş ağrıları ve işe devamsızlık* isteği sıkça görülebilir.

Burun iç yüzeyi mukoza diye de bilinen bir tabaka ile döşelidir. Bu mukoza üzerinde burundan geçen solunum havasının filtre edilmesi ve nemlendirilmesi görevini üstlenmiş hücreler vardır. Ancak bu hücreler solunum havası ve dış ortamla çok yakın ilişkileri nedeniyle allerjenlerle sık olarak karşılaşmakta ve duyarlı hale gelmektedir. Bu duyarlılaşma normal burun mukozasını değişime uğratar. Bu değişimler sonrası allerjik nezle veya **allerjik rinit** denilen bir tablo ortaya çıkar. Bu tabloda burun kaşınması, burun akıntısı, burun tıkanıklığı, hapşırık, gözlerde kaşıntı ve sulanma gibi belirtiler gözlenir. Ayrıca bu belirtilere eşlik eden yeni bazı hastalıkların görülmesine de neden olurlar.

Astım, solunum yollarının ataklar halinde gelen tıkanmaları ile kendini gösteren kronik bir hastalıdır. Astımda solunum yollarının şişmesi ve tıkaçların oluşması sonucu havanın akciğerlere girip çıkması engellenir. Hastalar ataklar arasında kendilerini iyi hissederler. Ataklar sırasında öksürük, göğüste sıkışma hissi, solunumda hızlanma, hırıltı ve nefes darlığı olur. Astımlı hastalar çevredeki birçok maddeye astımlı olmayanlara göre daha duyarlıdır. Bu uyarılar hastalarda hırıltı ve öksürüğe yol açar.

Beyin tümörü, beyin içinde veya yüzeyindeki kitlelerdir. Hücreler kontrolsüz bir şekilde bölündüklerinde kanser ortaya çıkar. Beyin tümörleri selim veya habis olabilir. Selim (iyi huylu) tümörler yavaş ilerler ve etrafa yayılım göstermezler. Ancak sınırlı bir boşlukta büyüyen bir selim beyin tümörü bile beyine baskı yaparak hayati tehlike kaynağı olabilir. Habis (kötü huylu) beyin tümörleri ise hızlı ilerleyip çevre dokulara yayılma eğiliminde olur.

Üst solunum yolu enfeksiyonu; burun ve boğazın viral enfeksiyonudur. Soğuk algınlığı virüsleri, bir insandan diğerine el teması, öksürük ve nezle ile geçmektedir.

Zatürre olarak da bilinen **pnömoni**, akciğerlerin iltihaplanmasıdır. Zatürrenin ilk sıradaki nedeni, pnömokok adı verilen yuvarlak şekilli bakterilerdir. Virüslerin neden olduğu zatürre ise genellikle daha hafiftir ve evde tedavi edilebilir. Bakteriyel pnömoniler daha ağır seyirli olup genellikle soğukalgınlığı nedeniyle ortaya çıkarlar.

Meslek Hastalıklarının Önlenmesi

- 1- Önce o işyerindeki tehlikeler saptanmalıdır.
- 2- Tehlikelerin giderilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- 3- İşçiler tehlikeler ve yol açtıkları hastalık belirtileri üzerine eğitilmeli, sürekli uyarılmalıdır.
- 4- Erken tanı için periyodik muayeneler ve biyolojik-çevresel ölçümler yapılmalıdır.
- 5- Bu bulgularına ışığında çalışma ortamı ve süresi yeniden düzenlenmelidir.

İLK YARDIM

- Herhangi bir kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumun daha kötüye gitmesini önlemek amacıyla, ilaçsız olarak yapılan uygulamalara ilkyardım denir.
- İlk yardım uygulamasında kesinlikle ilaç kullanılmaz.

İLK YARDIMDA AMAÇ NEDİR?

- Hayati tehlikeyi ortadan kaldırmak
- Yaşamsal fonksiyonların sürdürülmesini sağlamak
- Durumunun kötüleşmesini önlemek
- İyileşmeyi kolaylaştırmak

İlkyardımcının temel görevleri

Korumak, Bildirmek, Kurtarmak

1 . KORUMA

Kaza sonuçlarının ağırlaşmasını ya da başka kazaların oluşmasını önlemek için olay yerinin değerlendirilmesi

- Olay yerinde oluşabilecek tehlikeleri belirleyerek güvenli bir çevre oluşturmaktır.

2 . BİLDİRME

Olay / kaza mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde telefon veya diğer kişiler aracılığı ile ücretsiz telefon hattına sahip olan 112 ye bildirilmelidir.

3 . KURTARMA (MÜDAHALE)

- Olay yerinde hasta / yaralılara müdahale hızlı ancak sakın ve kendinden emin bir şekilde yapılmalıdır.

İLK YARDIMCININ SORUMLULUKLARI NEDİR?

- Olay yeri ve özellikle kendi güvenliğini sağlamak
- Hasta / yaralıların durumunu seri bir şekilde değerlendirmek (ABC) ve öncelikli müdahale edilecekleri belirlemek
- Hasta/yaralının korku ve endişelerini gidermek
- Hasta/yaralıya müdahalede yardımcı olabilecek etraftaki insanları doğru bir şekilde yönlendirip organize etmek
- Bilgisini kullanarak hasta/yaralıya gerekli müdahalelerde bulunmak
- Kırık kemik varlığında yerinde müdahale etmek
- Hasta/yaralıyı mümkün olduğunca hareket ettirmeden müdahale yapmak

İLK YARDIMCININ SORUMLULUKLARI NEDİR?

- Hasta/yaralıyı sıcak tutmak
- Hasta/yaralının yarasını görmesine izin vermemek
- Ağır hasta/yaralı bir kişi hayati tehlikede olmadığı sürece asla yerinden hareket ettirilmemelidir.
- Hasta/yaralının en uygun yöntemlerle en yakın sağlık kuruluşuna sevkini sağlamak

İLKYARDIMCININ ÖZELLİKLERİ

- Önce kendi can güvenliğini korumalı,
- İnsan vücudu ile ilgili temel bilgilere sahip olmalı,
- Çevredeki kişileri organize edebilmeli ve onlardan yararlanabilmeli,
- İyi bir iletişim becerisine sahip olmalı
- Sakin, kendine güvenli ve pratik olmalı,
- Eldeki olanakları değerlendirebilmeli,
- Olayı anında ve doğru olarak haber vermeli (112'yi ve gerekiyorsa itfaye yi aramak)
- İlkyardımcı sağlık personeli gibi davranmamalı ve kendisini sağlık personeli olarak tanıtmamalı

